

ENTREVISTA

“Franco va ser un miserable; crec que no va ser feliç ni amb la seua dona”

Paul Preston

HISTORIADOR I ESCRIPTOR

L'hispanista britànic Paul Preston revela en una conferència a Lleida que el dictador espanyol era “una persona espiritualment buida, que va dissimular la seua timidesa posant-se màscares d'herois”

J. BALLABRIGA

L'auditori de CaixaForum Lleida es va omplir ahir a vessar per escoltar l'historiador i escriptor britànic Paul Preston, que va participar en el seminari *La Guerra Civil a través dels cartells* (vegeu el desglossament). Preston, un dels grans hispanistes britànics que han dedicat el seu esforç a l'estudi de la història recent espanyola, va oferir la conferència titulada *Francisco Franco: el discret encant d'un dictador*.

Franco tenia molts encants?

Ni un. En certa manera, el seu encant es trobava en les seues pretensions, les seues mentides, les seues ficcions... Era un personatge totalment fals, tímid i recelós, que va saber manipular els mitjans de comunicació quan aquests encara eren lliures i que després va exercir sobre ells un control totalitari.

Com un tímid va arribar a ser un líder?

De jove, va trobar una tècnica per dissimular la seua timidesa, que era posar-se cares, unes màscares de personatges. Una vegada el vaig comparar amb el mag d'Oz. Franco era la màscara de l'heroi del Rif, del Cid o del Felip II del segle XX.

Com era en la intimitat?

No se sap, però amb les memòries i entrevistes de personatges pròxims se'n podria fer una reconstrucció, tot i que seria com allò que Aznar parla català en la intimitat. No se sap si és cert o no.

Va ser un home feliç?

Va ser un miserable, perquè tinc la impressió que no va ser gaire feliç ni amb la seua dona, no va tindre gaire bones relacions amb la seua filla; fins i tot el cuiner del Pardo era un guàrdia civil, que no era exactament expert en gastronomia. Espiritualment, era un home totalment buit.

Com es va poder mantindre tant temps al poder?

A còpia d'una violència institucionalitzada i per la repressió. La màquina del terror estatal va ser molt important. També va tindre una capacitat extraordinària per veure de seguida el preu de cada persona amb qui havia de tractar, saber quan havia de donar a algú un ministe-

Paul Preston, ahir a l'avinguda de Blondel, davant de CaixaForum.

ri o només regalar-li una caps de pursos per captar la seua lleialtat o infondre-li por. Va tindre una gran capacitat per controlar la gent que l'envoltava.

Va ser un gran treballador?

A la part dels discursos que escrivia ell, sempre ploriqujava i es queixava dient que tothom s'ho passava molt bé mentre ell treballava nit i dia fins a l'alba. Era tot una mentida perquè s'ha de saber que a casa tenia 37 televisors i una sala de cine en què cada setmana mirava set pel·li-

«Franco va ser un personatge totalment fals i sense cap tipus d'encant»

cules de l'Oest i el film *Raza*, l'heroi i protagonista del qual era ell mateix. A més, feia la quiniela, dedicava molt temps a la caça i a la pesca... Potser durant la guerra va treballar molt, però després crec que no.

Si hagués tingut un fill, creu que hauria tingut la temptació de col·locar-lo com el seu successor?

El seu gendre va arribar a capturar els cognoms del seu fill perquè es digués Francisco Franco Martínez-Bordiu pensant que seria una manera de temptar Franco perquè el nomenés successor. És curiós, perquè sempre he cregut que a Franco li va llatar el sentit del ridícul, però al final en va tindre prou com per no nomenar un nét com a successor. I la veritat és que la successió li va interessar molt, sobretot a partir del 1957, quan realment es va jubilar. Des del 1947, Franco era el regent d'Espanya amb dret a nomenar el seu successor; va tindre tots els poders d'un rei. Ell es considerava més que un rei, amb la capacitat d'humiliar la casa de Borbó, que és el que va fer nomenant Joan Carles en lloc del seu pare, que era l'hereu legítim de la corona.

Franco va ser maçó?

Hi va haver qui va assegurar que ell ho havia intentat, però que no l'hi va deixar entrar, encara

que no n'hi ha proves. El seu odi a la maçoneria es podria explicar pel seu ressentiment cap al seu pare, però tindria més sentit si fos conseqüència d'haver estat rebutjat.

Es tancarà algun dia el capítol de la Guerra Civil?

Aviat serà una cosa històrica. La gran fúria ja ha passat. L'any que ve, quan es compleix el 75 aniversari de l'inici de la guerra, podria ser l'inici del declivi com a actualitat. Ja hi ha tres o quatre generacions que han nascut després de la Guerra Civil i la gran majoria de joves a Espanya no saben ni qui era Franco. Els franquistes han volgut amagar la veritat del que passava durant i després de la guerra i això crec que ha mantingut la guerra viva.

Què li va semblar la iniciativa que va tindre el jutge Garzón de jutjar els crims de la Guerra Civil?

Crec que va cometre un error al parlar de la possibilitat d'emprendre judicis delictius, en contra de la llei d'amnistia del 1977. Però, encara que jo tingués raó, tampoc era qüestió de portar-lo als tribunals, perquè la conseqüència és que va cobrir la judicatura espanyola d'un ridícul internacional. Gairebé podria dir que li han fet un favor, perquè ara encara és més famós del que ho era abans.

El cartellisme, la comunicació més directa i popular

■ Paul Preston va participar ahir en el seminari que imparteix a CaixaForum durant aquesta setmana l'historiador lleidatà Josep Maria Solé i Sabat sobre el fenomen del cartellisme durant la Guerra Civil com a sistema de comunicació més directa i popular. El seminari inclou dos noves conferències, avui i demà a les 19.00 hores, obertes al públic, així com una visita guiada dividides als espais de la Batalla de l'Ebre per a la qual cal inscripció prèvia.